

Høring – søknad om samtykke til oppbevaring av farlige kjemikalier på Menstad industriområde i Skien kommune

Menstad Industri AS har søkt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om samtykke til å oppbevare farlige kjemikalier i Bølevegen 204, gnr./bnr. 69/22 i Skien kommune.

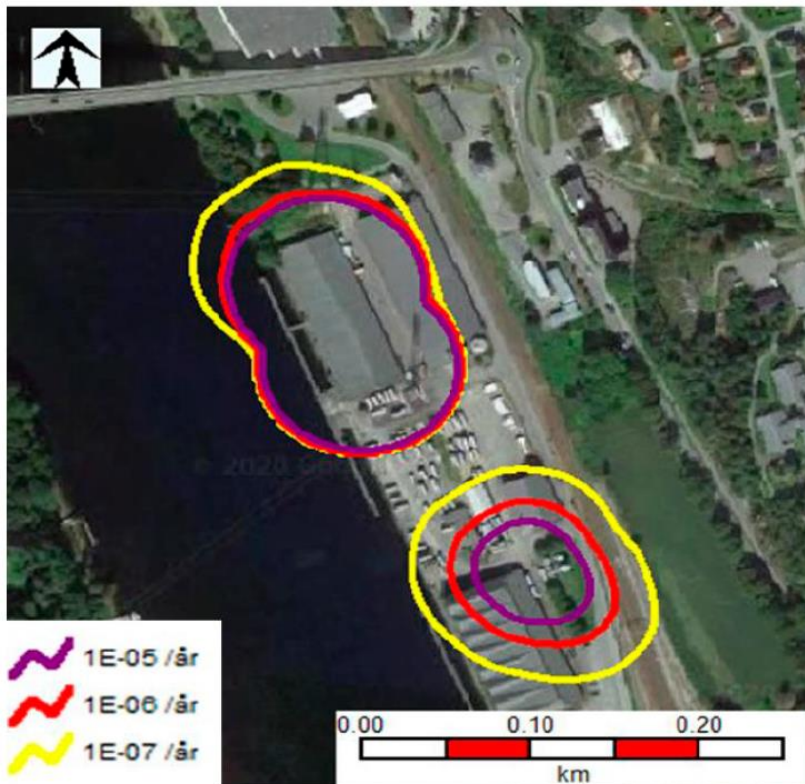
Menstad Industri lagrer kjemikalier for ulike firmaer. Det lagres emballerte produkter på kanner, IBCer og i tankanlegg. Kjemikaliene ankommer Menstad Industri via skip eller bil. Det foregår noe omtapping fra større emballasje til mindre enheter, før kjemikaliene fraktes videre ut fra industriområdet. Dette skjer også via skip eller bil.

Hva søkes det om?

Menstad Industri har bygd et nytt tankanlegg og søker om å fylle tankanlegget med en syre som er giftig ved innånding. Total mengde farlige kjemikalier på Menstad Industri vil etter fylling av nytt tankanlegg overstige grensen som krever at DSB samtykker til oppbevaringen.

Hvor høy er risikoen?

Det er utarbeidet risikokonturer for hele Menstad Industri, i overensstemmelse med DSBs retningslinjer for kvantitative risikovurderinger for anlegg som håndterer farlig stoff. Anleggets risikokonturer er vist i figur 1.

Figur 1: Risikokonturer som viser sannsynligheten for dødsfall per år som følge av ulykkeshendelser med farlig stoff, for personer som oppholder seg innenfor konturene.

Risikokonturer beregnes ved at mulige ulykkeshendelser med tilhørende sannsynlighet for å omkomme kombineres. Risikokonturene viser dermed den geografiske fordelingen av individuell risiko, ved å vise den forventede frekvens til hendelser som er i stand til å forårsake død på et gitt sted. Dette er uavhengig av om det faktisk befinner seg personer på det aktuelle stedet eller ikke.

Det kan normalt oppstå mange forskjellige ulykkeshendelser ved et anlegg der farlig stoff håndteres. Frekvens for å omkomme beregnes for hver enkelt ulykkeshendelse, i alle punkter i området rundt anlegget. Frekvens for alle ulykkeshendelsene summeres, og risikokonturene fremkommer ved at det trekkes en linje mellom punkter med samme frekvens (risiko).

Menstad Industri sine risikokonturer er basert på ulykkeshendelser av type utslipp av giftig kjemikalie og brann i forbindelse med brannfarlige kjemikalier.

I DSB-rapporten *Sikkerheten rundt anlegg som håndterer brannfarlige, reaksjonsfarlige, trykksatte og eksplosjonsfarlige stoffer* fra juni 2013, fremgår det hvilke akseptkriterier DSB legger til grunn ved vurdering av risiko rundt anlegg med farlig stoff. Tabell 1 er hentet fra rapporten og viser at akseptkriteriene knyttes til tre hensynssoner; indre, midtre og ytre sone. Hensynssonene fastsettes på bakgrunn av risikokontur 10^{-5} , 10^{-6} og 10^{-7} . Det går statistisk sett hundre tusen år mellom hver gang det skjer en dødelig ulykke på anlegget som rammer punktene som utgjør risikokontur 10^{-5} . Tilsvarende intervall for risikokontur 10^{-6} og 10^{-7} er henholdsvis én million og ti millioner år.

Tabell 1: Hensynssoner og tilhørende bestemmelser

Hensynssone	Hensynssonene for Farlig stoff-anlegg går ut:	Hensynssonene for Eksplosivanlegg går ut:	Bestemmelser for hensynssonene (objekter og aktiviteter akseptert i sonen)
Indre sone	Til risikokontur 10^{-5}	Til sikkerhetsavstand etter tabellverdier	Dette er i utgangspunktet virksomhetens eget område. I tillegg kan for eksempel LNF-område inngå i indre sone. Kun kortvarig forbi-passering for tredjeperson (turveier etc.).
Midtre sone	Til risikokontur 10^{-6}	Til sikkerhetsavstand etter tabellverdier	Offentlig vei, jernbane, kai og lignende. Faste arbeidsplasser innen industri- og kontorvirksomhet kan også ligge her. I denne sonen skal det ikke være overnatting eller boliger. Spredt boligbebyggelse kan aksepteres i enkelte tilfeller.
Ytre sone	Til risikokontur 10^{-7}	Til sikkerhetsavstand etter tabellverdier	Områder regulert for boligformål og annen bruk av den allmenne befolkningen kan inngå i ytre sone, herunder butikker og mindre overnattingssteder.
Utenfor ytre sone	Ingen hensynssone utenfor ytre sone	Ingen hensynssone utenfor ytre sone	Skoler, barnehager, sykehjem, sykehus og lignende institusjoner, kjøpesenter, hoteller eller store publikumsarenaer må plasseres utenfor ytre sone.

Den indre risikokonturen (10^{-5}), som vist med lilla farge i figur 1, er primært innenfor Menstad Industri sitt eget område. Den strekker seg også noe ut i Skienselva mot vest. Dersom personer passerer virksomheten med båt langs Skienselva, er det forventet at eksponering for risiko vil være av kort varighet. Kaia som vender ut mot Skienselva er merket privat område og ISPS kai, slik at utenforstående ikke skal legge til her. Den indre risikokonturen er dermed i tråd med DSBs akseptkriterier som sier at dette i utgangspunktet skal være virksomhetens eget område og at kortvarige forbi-passeringer kan aksepteres.

Midtre risikokontur (10^{-6}), som vist med rød farge i figur 1, strekker seg i tillegg over Bølevegen og deler av jernbanelinjen øst for anlegget. Offentlig vei og jernbane innenfor denne konturen er i tråd med DSBs akseptkriterier.

Ytre risikokontur (10^{-7}), som vist med gul farge i figur 1, dekker et noe større område av Skienselva, strekker seg ut i grøntområde med gangvei nord for anlegget og strekker seg inn på nabotomt i øst, der det er planlagt et lokalsenter med boliger, butikker og trampolinepark. Innenfor ytre risikokontur er det akseptabelt med boliger, butikker og annen bruk av den allmenne befolkningen. Skoler, barnehager, kjøpesenter, store publikumsarenaer o.l. skal plasseres utenfor denne konturen.

Det kan diskuteres om det planlagte lokalsenteret samsvarer mest med boliger, butikker og annen bruk av den allmenne befolkningen, eller kjøpesenter og store publikumsarenaer. Ved å se nærmere på hvor bygningene for det planlagte lokalsenteret skal ligge, fremkommer det at den ytre risikokonturen ikke vil strekke seg langt nok inn på tomten til å berøre bygningene for det planlagte lokalsenteret. Den ytre risikokonturen vil da være i tråd med DSBs akseptkriterier, uansett hvordan lokalsenteret defineres, da et utareal brukt til parkering, grøntområde eller annen bruk av den allmenne befolkningen vil være akseptabelt innenfor ytre risikokontur.

Figur 2: Planlagt plassering av bygninger innenfor Menstad lokalsenter er vist i oransje felt.

Oppsummert så vurderer DSB at risikoen omgivelsene påføres fra det omsøkte kjemikalielageret, er i tråd med DSBs akseptkriterier for anlegg som håndterer farlig stoff.

Hvilke krav stiller regelverket til beredskap?

Menstad Industri er pliktig til å utarbeide beredskapsplan samt etablere en tilstrekkelig egenberedskap med tilhørende varslings- og innsatsplaner. Beredskapsplanen skal gjennomgås årlig og oppdateres ved endringer som har betydning for beredskapen. Planen skal uansett oppdateres minst hvert tredje år. I tillegg må virksomheten sørge for at beredskapsplanen øves og testes årlig, og at alle elementer i planen øves og testes i løpet av en periode på tre år. Disse kravene finnes i forskrift om håndtering av farlig stoff § 19 og storulykkesforskriften § 11.

Videre stiller storulykkeforskriften § 12 krav om at virksomheten må sikre at opplysninger om de farlige stoffene som finnes på anlegget, aktiviteten på anlegget og sikkerhetstiltak for de som kan bli berørt av en storulykke til enhver tid er oppdaterte og tilgjengelige for allmennheten. Informasjonen publiseres vanligvis på virksomhetens nettside. I tillegg må virksomheten regelmessig gi denne informasjonen direkte til alle som kan bli berørt av en storulykke.

Menstad Industri har installert røykvarslere, sprinklersystem, hydranter og uttak for brannvann og har beredskapskasser med blant annet granulat for å samle opp ev. utslipp av kjemikalier. Nye tanker er utstyrt med overflyllingsvarsel og fangdam som samler opp ev. lekkasje fra tanker. Det er etablert overvåkning på hele området i tillegg til at det gjennomføres vaktrunder. Menstad Industri har jevnlig øvelser med Skien brann- og feiveesen for å teste beredskapen.

Hvorfor må virksomheten innhente samtykke fra DSB?

Forskrift om håndtering av farlig stoff § 17 stiller krav om at enkelte virksomheter må innhente samtykke til håndtering av farlig stoff fra DSB før håndtering av farlig stoff eller bygging av anlegg kan påbegynnes. Samtykkeplikten gjelder:

- virksomheter som er omfattet av storulykkeforskriften
- virksomheter som omlaster farlig stoff fra skip til skip
- virksomheter som bunkrer passasjerskip med LNG
- virksomheter som transporterer farlig stoff i rørledning med driftstrykk høyere enn 16 bar.

Det må også innhentes samtykke ved vesentlig endring av samtykkepliktig virksomhet.

Menstad Industri vil få plikter etter storulykkeforskriften ved å ta i bruk det omsøkte anlegget, og må derfor innhente samtykke fra DSB.

Hva kan jeg uttale meg om?

Brann og eksplosjonsvernloven § 24 stiller krav om at virksomheter som planlegger å etablere eller endre storulykkeanlegg med farlig stoff skal innhente og legge vekt på uttalelser fra befolkningen rundt anlegget (høring). DSB gjennomfører høringen på vegne av virksomhetene i forbindelse med søknad om samtykke.

Plikten virksomheten har til å innhente uttalelser gjelder anleggets lokalisering (nye anlegg) samt planlagte beredskaps- og sikkerhetstiltak. Når det gjelder lokalisering, er det kun innspill som gjelder brann, eksplosjon og andre ulykker eller tilsiktede hendelser med farlig stoff, og tilhørende risiko, det kan tas hensyn til. Innspill knyttet til støy, lukt, tap av utsikt mv. vil ikke bli tatt i betraktning.

DSB ber om at eventuelle uttalelser til saken sendes pr. e-post til postmottak@dsb.no innen høringsfristens utløp 20.01.2023. Innspill bes merket med saksnr. 2020/8431.

Informasjon om et eventuelt vedtak om samtykke gjøres kjent på www.dsb.no/hoeringer.